

Медіація як спосіб вирішення політичних конфліктів в Україні

Інна Мартинюк , Олена Чеберяк, Тамара Березянко
Національний університет харчових технологій

Вступ. Історія суспільства є безперервним змаганням одних людей з іншими, одних груп з іншими за задоволення певних інтересів. В політичній сфері в порівнянні з іншими сферами суспільного життя найчастіше виникають конфлікти. Причини їх виникнення знаходяться в самій природі політичних відносин як відносин влади, заснованих на пануванні одних і підпорядкуванні інших, на перевазі одних суб'єктів і їхніх інтересів над іншими, що й спричиняє зіткнення і протиборство.

Матеріали і методи. Питання, пов'язані з вирішенням корпоративних конфліктів, досліджували такі вітчизняні вчені-правознавці: Г.О.Аболонін, С.С.Алексєєв, В.П.Грибанов, Н.С.Кузнєцова, О.Я.Курбатов, С.Д.Могилевський, А.Я.Пилипенко, В.К.Попов, Ю.О.Тихомиров, О.С.Янкова та інші, а також науковці в галузі конфліктології: Г.В.Ложкін, Н.І.Пов'якель, М.В.Цюрупа та інші.

Результати. Докорінні реформи в Україні, як і в кожній молодій державі, супроводжувалися значними протиріччями у суспільно-політичному житті. В умовах одночасної зміни форми власності, державного устрою та формування незалежності вони виявляються з підвищеною напруженістю і загостренням, перманентно загрожуючи перерости у гострий конфлікт. Зазначені протиріччя наявні й між виконавчою та законодавчою владою, партіями і рухами, окремими політичними лідерами, фракціями у парламенті, між центральними органами влади, між центром та місцевою владою і різними прошарками населення тощо [1].

Аналізуючи ситуацію в Україні в контексті теорії політичного конфлікту, можна зауважити, що спроби пояснення, політичних конфліктів у рамках традиційних раціональних моделей та схем нашоухуються на серйозні труднощі, адже Україна зараз знаходиться в дуже важкій політичній ситуації за всю історію її незалежності. Енергопостачання знаходиться під загрозою, а жителі регіонів, в яких йдуть військові конфлікти, знаходяться в тяжкому становищі, ускладнено постачання продуктами харчування та паливом жителів цих регіонів, і це не є вичерпним списком того, через що нашої країні зараз доводиться пройти [2].

Незважаючи на попередню переконаність вітчизняних політологів у мирному вирішенні політичного конфлікту, вийти з кризи українці не здатні

самотужки, тобто без застосування медіації. У всьому світі медіація є однією з найпопулярніших форм урегулювання конфліктів.

Медіація — це процес, в якому нейтральна третя сторона, медіатор, допомагає вирішити конфлікт, сприяючи виробленню добровільної угоди між конфліктуючими сторонами. Медіатор полегшує процес спілкування між сторонами, допомагає глибше зрозуміти їхні позиції та інтереси, шукає ефективні шляхи вирішення проблеми, надаючи можливість сторонам дійти власної згоди [3]. Однією з центральних проблем становлення медіації в Україні є відсутність чіткого розуміння — яким чином медіація має бути «вмонтована» в українську правову систему. Крім того, існують також і деякі обґрунтовані побоювання з приводу намагань законодавчо врегулювати медіацію в Україні. Зокрема це пов'язано з гіпертрофованим адмініструванням суспільного життя в нашій державі [4].

Після проведення моніторингових досліджень, вивчення та аналізу надбань деяких провідних країн світу в царині медіації, Рада Європи запропонувала Україні здійснити певні кроки з реформування своєї нормативно-правової бази. Зокрема, йдеться про рекомендації та керівні принципи, які було викладено в наступних документах: — Рекомендації щодо медіації в сімейних справах Rec (98); — Рекомендації щодо медіації в кримінальних справах Rec (99)19; — Рекомендації щодо медіації в цивільних справах Rec (2002)10; — Рекомендації щодо альтернативного судового розгляду спорів між адміністративними органами і сторонами — приватними особами (адміністративні справи) Rec (2001)9 [5].

Отже, можемо стверджувати, що основні напрями розвитку медіації в Україні вже визначено. Розробка нормативно-правової бази триває вже не перший рік. В нашій державі найближчим часом очікують на появу інтегрованого законодавчого акту, покликаного врегулювати медіацію в Україні.

Висновок. Як впливає з наведеного вище, одним із способів цивілізованого вирішення політичного конфлікту і спорів взагалі є медіація, тобто процес примирення і знаходження конструктивного підходу до врегулювання суперечки, який дає змогу розв'язати важливі для обох сторін питання. Медіація дає змогу під різним кутом розглядати предмет спору, використати конфлікт як «інструмент навчання» і основу для покращення взаємин між сторонами. Тобто, медіація - це один із так званих альтернативних способів врегулювання спорів, ефективність застосування якого у такий складний для нашої країни час, сподіваємось, принесе довгоочікуваний мир.

Література

1.<http://ukr.segodaya.ua/politics/pnews/razreshenie-konflikta-v-ukraine-mirnyy-putterritorialnaya-celostnost-i-decentralizaciya-557001.html>

2.Станкевич І.П. Політичний конфлікт та технологія його запобігання / Станкевич І.П. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Серія: Філософія. Політологія. – 2007. – Вип. 87 – 88. – С. 70-73.

3.Станкевич І.П. Шляхи та способи розв'язання політичних конфліктів / Станкевич І.П. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Серія: Філософія. Політологія. – 2007. – Вип. 87 – 88. – С. 128-132.

4.Белінська О.В. Медіація – альтернативне вирішення спорів // «Вісник Вищої ради юстиції» № 1 (5) 2011. 5.Притика Ю.Д. Правовий режим медіації у законодавчих системах зарубіжних країн // «Малий і середній бізнес. (Право. Держава. Економіка). – 2010. – № 3–4.